

Datum:	09-03-2023	Zaaknummer: 684106
Van:	het college van burgemeester en wethouders, portefeuillehouder Wethouder Koenraad	
Aan:	de raad van de gemeente Roosendaal	
Steller:	ing. F.P. Oostinga	
Kopie aan:		
Onderwerp:	Vernieuwde Stimuleringsregeling Roosendaal Natuurstad	
Bijlage:	<ol style="list-style-type: none">1. Evaluatie Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 20222. Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026	

Kennisnemen van

De Evaluatie Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022, zie bijlage 1 en de vernieuwde Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026. Hiermee wordt vervolgd gegeven aan het bieden van handelingsperspectief voor particulieren, scholen en bedrijven en wordt de opgave langdurig geborgd om eigen terrein te vergroenen en klimaatbestendig te maken.

Inleiding

Op 4 mei 2021 heeft het college van de gemeente Roosendaal de nieuwe toetsingskaders voor de inrichting van de openbare ruimte vastgesteld: Roosendaal Natuurstad. Omdat een groot deel van het Roosendaalse grondgebied in eigendom is van particulieren willen we ook hen inspireren en bewegen om het eigendom klimaatbestendig en groener te maken. Hiervoor is de Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022 in het leven geroepen, waartoe het college op 19 februari 2022 conform heeft besloten. Toentertijd is ook een evaluatie toegezegd. Deze treft u in bijlage 1 aan. De evaluatie is de basis voor de vernieuwde Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026, die u in bijlage 2 aantreft.

Informatie/kernboodschap

De gemeente Roosendaal stelt voor om in 2023, 2024, 2025 en 2026 subsidie beschikbaar te stellen aan inwoners, scholen en bedrijven om eigendom te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Samen met inwoners, bedrijven, instellingen en scholen maken we de stad en de kerkdorpen klimaatbestendig en groener.

De vernieuwde stimuleringsregeling wordt opengesteld op 14 maart 2023 en sluit uiterlijk op 31 december 2026. Gedurende deze periode kunnen aanvragen worden gedaan voor het klimaatbestendig maken en vergroenen van eigendommen, zoals de aanleg van groene daken, het plaatsen van een regenton en tegels te vervangen door groen. Gedurende de looptijd worden diverse publieksacties ondernomen om belangstellenden te prikkelen gebruik te maken van de Stimuleringsregeling.

Er is jaarlijks maximaal € 75.000,- beschikbaar vanuit de budgetten van Roosendaal Natuurstad. De regeling sluit uiterlijk op 31 december 2026, of zoveel eerder in het lopende jaar als het volledige jaarlijkse bedrag is besteed.

Communicatie

Voor de evaluatie van de Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022 en het opzetten van de vernieuwde Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026 is overleg geweest met Klimaatsteun, die soortgelijke regelingen eerder opzette voor andere gemeenten in de regio

(o.a. Breda). We brengen deze stimuleringsregeling onder de aandacht van inwoners en bedrijven om hen te stimuleren gebruik te gaan maken van de regeling door de uitvoering van een communicatiestrategie. We zetten daarbij concreet in op:

1. De aanleg van groene daken
2. Het installeren van regenwatervoorzieningen
3. Het aanbrengen van waterpasserende en waterdoorlatende verharding
4. Het afkoppelen van bestaande verharding op hemelwaterriolering en de aanleg van infiltratieobjecten
5. Het onttegenen en vergroenen van tuinen
6. Het aanplanten van bomen
7. De aanleg van een geveltuin

De aanvraag kan gedaan worden via de website van de gemeente Roosendaal. Daar komt uiteraard een nadere uitleg en toelichting bij.

Daarnaast wordt via concrete acties de noodzaak van klimaatmaatregelen tegen hittestress en wateroverlast via diverse kanalen verder onder de aandacht gebracht. Hiervoor wordt een communicatietraject opgezet en worden stimuleringsactiviteiten uitgevoerd.

Doelstelling is creëren van awareness, betrokkenheid en mede-eigenaarschap als het gaat om klimaatbestendige maatregelen en het groener maken van de gemeente Roosendaal. De stimuleringsregeling combineert daarbij het nuttige met het aangename en laat zien dat een fijnere leefomgeving ontstaat.

Vervolg

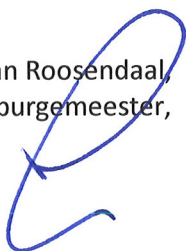
Jaarlijks wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de resultaten van deze vernieuwde stimuleringsregeling. De informatie bevat een overzicht van de toegezegde subsidiebedragen en de werkzaamheden waar de bedragen voor zijn ingezet.

Bijlagen:

1. Evaluatie Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022;
2. Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026.

Wij vertrouwen erop U hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Roosendaal,
De secretaris, De burgemeester,

Versie: definitief
Datum: 30 januari 2023

Evaluatie Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022

Auteurs:

- Noa Hartog
- Martine Kreuger
- Martijn Klootwijk

Inhoudsopgave

Evaluatie Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022.....	1
1 Inleiding.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Onderwerpen evaluatie.....	3
2 Enquête aanvragers stimuleringsregeling.....	4
2.1 Opzet onderzoek.....	4
2.2 Resultaten onderzoek.....	4
2.2.1 Hoe zijn inwoners met de subsidieregeling in aanraking gekomen?.....	4
2.2.2 Aangevraagde maatregelen.....	4
2.2.3 Is het aanvraagproces duidelijk?.....	5
2.2.4 Is het aanvraagformulier duidelijk?.....	6
2.2.5 Beoordeling dienstverlening en procesduur.....	6
2.3 Conclusie en aanbevelingen.....	7
3 Feiten en cijfers stimuleringsregeling.....	8
3.1 Inleiding.....	8
3.2 Hoeveelheid en type aanvragen.....	8
3.3 Ervaringen regeling en regelingen uit de regio.....	9
4 Resultaten communicatie acties.....	10
4.1 Inleiding.....	10
4.2 Website en social media.....	10
4.2.1 Websitebezoek.....	10
4.2.2 Social media cijfers.....	10
4.3 Communicatie acties.....	11
4.4 Conclusie.....	12
5 Conclusie en aanbevelingen.....	13
5.1.1 Conclusies.....	13

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Gemeente Roosendaal wil inwoners en bedrijven meer betrekken bij het klimaatbestendig maken van de gemeente. Het grootste deel van het grondgebied in gemeente Roosendaal is immers in particulier bezit.

Bewoners en bedrijven starten meestal niet vanzelf met vergroenen en afkoppelen. Het is daarom belangrijk om hen te stimuleren met een aantal gerichte activiteiten en een goede communicatie aanpak.

Gemeente Roosendaal heeft haar groene aanpak gebundeld onder het programma Roosendaal Natuurstad. Om dit programma extra impuls te geven is een stimuleringsregeling opgesteld en een communicatieplan dat is uitgevoerd in 2022.

Op 14 maart 2022 is de Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2022 opengesteld voor bewoners en bedrijven. Een subsidieregeling om inwoners te prikkelen hun woningen, bedrijven en percelen te vergroenen en klimaatbestendig te maken. Bij de afhandeling van de aanvragen is Klimate-support betrokken om de klantcontacten, vragen en afhandeling te verzorgen. In 2022 is door het college besloten om de regeling de gehele collegeperiode te continueren. Deze rapportage houdt de huidige regeling tegen het licht en er wordt geëvalueerd wat er goed gaat en wat er beter kan. Dit evaluatieverslag beschrijft wat de ervaringen zijn van gebruikers, behandelaars en benoemd wat behouden kan worden en wat we gaan verbeteren. Daarvoor is een enquête uitgezet onder de inwoners die gebruik hebben gemaakt van de stimuleringsregeling. Hierbij benchmarken we ook met een aantal regelingen die in West-Brabant worden uitgevoerd.

1.2 Onderwerpen evaluatie

De evaluatie bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. Evaluatie van het aanvraag en afhandelingsproces
2. Evaluatie van de inhoudelijke regeling
 - o *Aantal uitgekeerde subsidies en genomen maatregelen*
 - o *Volledigheid maatregelenpakket*
 - o *Hoe hanteren we de regeling?*
 - o *Hoogte subsidiepercentage en plafondbedrag*
3. Acties voor publiciteit subsidieregeling

Per evaluatieonderdeel is een kort hoofdstuk met de resultaten uitgewerkt. In de conclusie worden de op de evaluatie volgende aanpassingen van de regeling toegelicht. In bijlage 1 staan alle resultaten van de enquête en bijlage 2 bevat de aangepaste regeling voor het jaar 2023.

2 Enquête aanvragers stimuleringsregeling

2.1 Opzet onderzoek

Om te weten hoe de inwoners die een subsidie hebben aangevraagd de aanvraag- en afhandelingsproces hebben ervaren, is er een vragenlijst uitgezet onder de aanvragers. Er waren 70 respondenten, waarvan er 36 hebben gereageerd. Dit betekent dat meer dan 50% van de aanvragers feedback heeft gegeven; de ervaring leert dat bij enquêtes dit een hoog responsgehalte is. Daarom kan worden geconcludeerd dat er voldoende antwoorden zijn om een goed beeld te krijgen van de werking van de regeling. Tevens blijkt uit analyse dat twee respondenten ontevreden waren en om die reden zowel de cijfers als opmerkingen volledig negatief hebben ingevuld. De onvrede kwam tot stand door het feit dat bij één persoon de regeling niet kon worden gebruikt in verband met het plaatsen van niet inheemse bomen, deze vallen niet binnen de regeling. De andere betreft het niet nemen van de juiste beslissing. Normaal zouden bij statistiek de hele positieve en hele negatieve reacties worden gefilterd, echter is in deze analyse er voor gekozen om alle informatie als waardevol te bestempelen.

2.2 Resultaten onderzoek

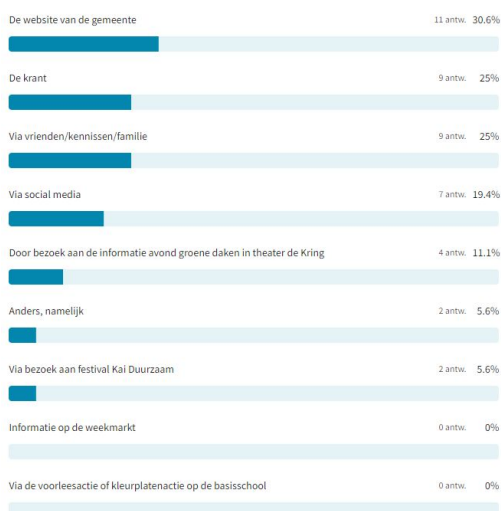
Het onderzoek bevat een tweetal vragen over de informatievoorziening, vragen over het gebruiksgemak, de procedure en de dienstverlening. Deze onderwerpen zullen op hoofdlijnen behandeld worden. De enquête en de uitkomsten zijn weergegeven in bijlage 1.

2.2.1 Hoe zijn inwoners met de subsidieregeling in aanraking gekomen?

Bij de beantwoording van deze vraag is te zien dat er een gelijkmatige verdeling is tussen verschillende kanalen, zoals de website, krant, sociale netwerk en social media. De informatie avond groene daken blijft wat achter met 11%. Vermoed wordt dat mensen die naar die avond kwamen, al wisten van de regeling en meer inhoudelijke informatie wilden over groene daken.

Hoe bent u met de subsidieregeling Roosendaal Natuurstad in aanraking gekomen?

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 1: Mogelijkheden voor ontdekken stimuleringsregeling Roosendaal Natuurstad

2.2.2 Aangevraagde maatregelen

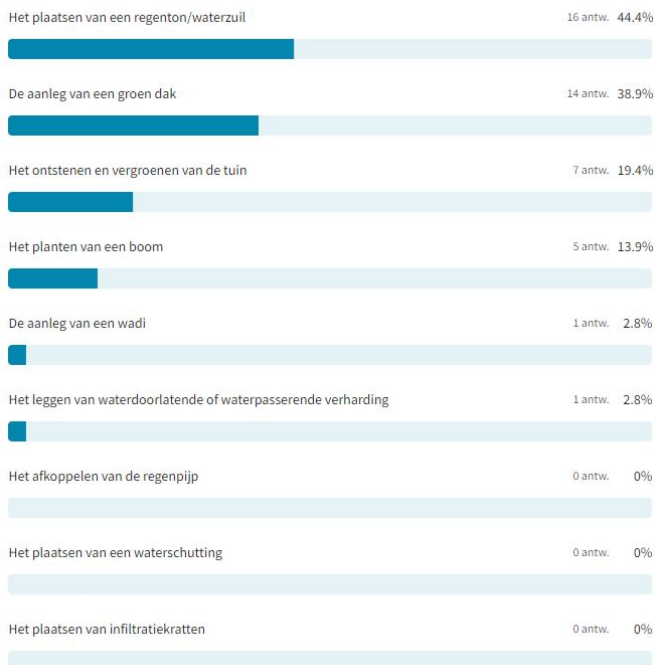
Onder de respondenten was de maatregel die het meest populair waren, een regenton en de aanleg van een groen dak. Hierop volgde het ontsteden en vergroenen en het planten van een boom. Deze maatregelen zijn in de verhouding vergelijkbaar met andere gemeentes in West-Brabant. Op de vraag wat er gemist werd aan maatregelen werden de volgende zaken genoemd:

- Oude tegels ophalen
- Wormencompostbak
- Aanleggen geveltuin
- “Normale” bomen en planten

Het advies is om te kijken of er komend jaar als activiteit een tegeltaxi service kan worden aangeboden aan inwoners die subsidie aanvragen voor het onttegenen en vergroenen. Daarnaast moet een keuze worden gemaakt of de geveltuin explicieter als losse mogelijkheid aan bewoners wordt gecommuniceerd, of dat het aanleggen van een geveltuin(na akkoord van beheerder) kan worden gesubsidieerd.

Ik heb subsidie aangevraagd voor

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

Figuur 2: Verschillende aangevraagde subsidies (meerdere antwoorden mogelijk).

2.2.3 Is het aanvraagproces duidelijk?

Uit de resultaten van de vragen en de opmerkingen/tips blijkt dat de meeste respondenten het aanvraagproces redelijk-tot zeer duidelijk vonden. 5 respondenten vonden het zeer tot onduidelijk wat ze aan moesten leveren (inclusief de twee altijd negatief antwoordende respondenten). 60% van de aanvragers vond het zeer duidelijk wat ze moesten doen, 25% zat er tussen in en 15% vond het onduidelijk. In de opmerkingen werden de volgende dingen genoemd:

- Meer duidelijkheid; over akkoord en wat voor aanvraag nodig is
- Te moeilijk doen/Te omslachtig/Teveel info nodig/Teveel restricties
- Aanvraag later niet kunnen aanpassen

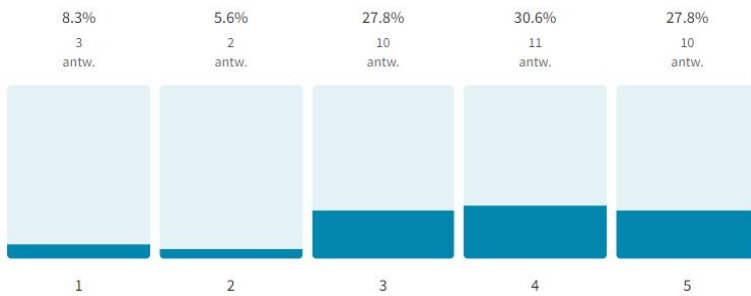
Ook uit de telefonische en schriftelijke vragen die Klimateam binnen krijgt blijkt dat het aanvraagproces duidelijker kan. Het beeld is dat een overzichtelijke instructie kan helpen om het deel dat aangegeven heeft de procedure onduidelijk te vinden. Het advies is om een instructiefilmpje ('how to) te maken die beschrijft:

- Hoe het proces verloopt;
- Welke gegevens je moet inleveren.

Het was mij van tevoren duidelijk welke gegevens ik moest aanleveren bij de subsidieaanvraag

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

3.6 Gemiddelde beoordeling

Figuur 3: Aanleveren gegevens bij subsidieaanvraag
Respondenten beantwoorden de vraag op een schaal van 1-5.
Nummer 1 stond voor zeer onduidelijk, tot nummer 5 zeer duidelijk.

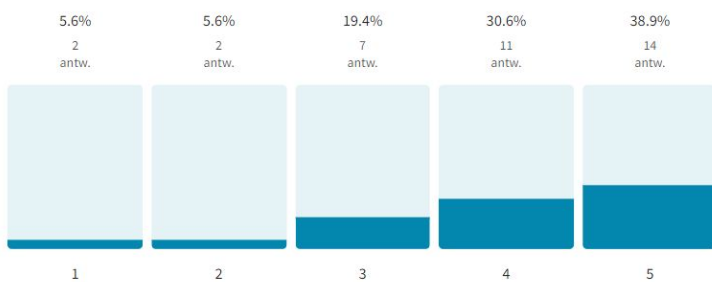
2.2.4 Is het aanvraagformulier duidelijk?

Bij deze vraag blijkt uit analyse dat de respondenten, in vergelijking met de duidelijkheid op het hele proces, eigenlijk alle mensen (exclusief de 2 die overal negatief op antwoorden), het aanvraagformulier redelijk- tot zeer duidelijk vonden. Wel blijkt dat werd en wordt teruggegeven dat inwoners bewijs moeten uploaden, zoals foto's en schetsen en dat het aanvraagproces hiervoor moet worden onderbroken. Door bovenstaand advies van een instructiefilmpje op te volgen wordt het proces vooraf eenduidiger toegelicht, waardoor ook deze vraag wordt ondervangen. Een aantal aanvragers vindt het lastig om onderscheid te maken tussen wat ze bij de aanvraag en vervolgens achteraf moeten aanleveren. Dat wordt deels verholpen door deze instructiefilm. Daarnaast is de gemeente coulant met aanvragen die al in uitvoering zijn. Hierdoor kan het betekenen dat de processen van verlening en vaststelling door de bewoners als één proces wordt gezien in plaats twee.

Het aanvraagformulier zelf was duidelijk voor mij

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

3.9 Gemiddelde beoordeling

Figuur 4: Duidelijkheid aanvraagformulier.
Respondenten beantwoorden de vraag op een schaal van 1-5.
Nummer 1 stond voor zeer onduidelijk, tot nummer 5 zeer duidelijk.

2.2.5 Beoordeling dienstverlening en procesduur

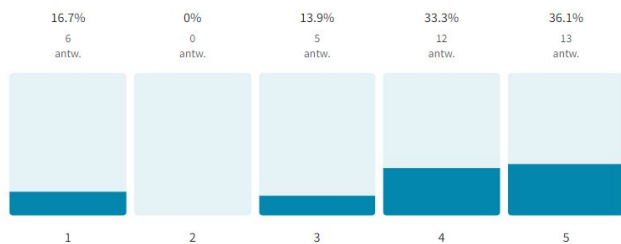
Er zijn een aantal vragen gesteld over de dienstverlening rondom de subsidie aanvraag.

Wat hierin opvalt, is dat eigenlijk alle respondenten tevreden zijn over het afwikkelen van de subsidieaanvraag. Op de vraag of het gemakkelijk was een aanvraag te doen, is er wat meer verdeeldheid te zien. Een duidelijk verbeterpunt is de totale tijdsduur van de behandeling. Hier zijn een naast aantal issues met techniek en personele bezetting tevens de doorlooptijd van verlening en instemming (het aanleveren van bewijslast) aan te wijzen als reden. Het is zinvol om over het jaar 2023 opnieuw een vragenlijst uit te zetten om de kwaliteit van de regeling te meten. Bij een vermindering van de aandachtspunten op techniek en bezetting zal een hogere kwaliteit kunnen worden geleverd.

Ik ben tevreden over het afwickelen van mijn subsidieaanvraag

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

3.7 Gemiddelde beoordeling

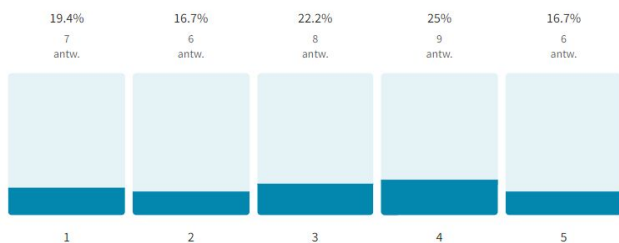

Figuur 5: Tevredenheid over afwikkeling van de aanvraag.
Respondenten beantwoorde de vraag op een schaal van 1-5.
Nummer 1 stond voor ontevreden, nummer 5 voor zeer tevreden.

Hoe ervaarde u de totale tijdsduur van de behandeling van uw aanvraag?

36 van 36 mensen hebben deze vraag beantwoord

3.0 Gemiddelde beoordeling

Figuur 6. Tijdsduur van de behandeling van de aanvraag
Respondenten beantwoorde de vraag op een schaal van 1-5.
Nummer 1 stond voor te lange tijdsduur, tot nummer 5 zeer snel.

2.3 Conclusie en aanbevelingen

Het blijkt dat de stimuleringsregeling op verschillende manieren gevonden wordt via diverse kanalen.

De meeste respondenten hebben weinig moeite met het aanvraagformulier, maar geven met name aan het proces, wat er nodig is aan bewijsmateriaal, ingewikkeld te vinden. Het advies is om dit middels bijvoorbeeld een info/animatie duidelijk te maken aan de aanvragers, aangevuld met een instructie in tekst.

Een verbeterpunt is de reactietijd en totale tijdsduur van het proces. Dit is herkenbaar en herleidbaar door technische of personele problemen.

Inhoudelijk gezien voegen we de maatregel 'geveltuinen' expliciet toe aan de subsidieregeling. Hier is regelmatig vraag naar en een goede laagdrempelige manier om zichtbaar te vergroenen.

Verder is het aan te bevelen om een deel van de kosten voor de aanleg van maatregelen, naast de aanleg van een groen dak, tevens te subsidiëren.

3 Feiten en cijfers stimuleringsregeling

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen we de feiten en cijfers. Ook bespreken en vergelijken we ervaringen die er zijn met andere regelingen in West-Brabant. Op deze manier kunnen we de regeling verder optimaliseren voor het jaar 2023.

3.2 Hoeveelheid en type aanvragen

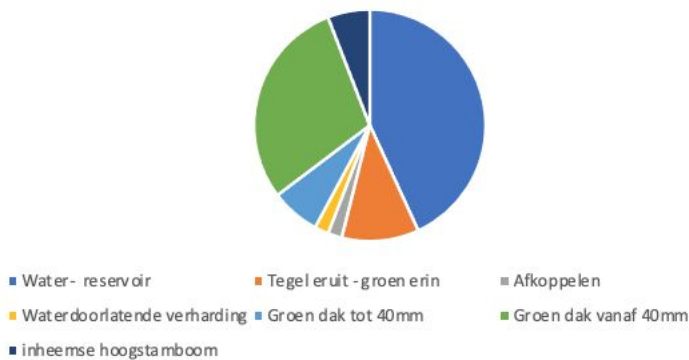
Er zijn in het jaar 2022 in totaal 102 verschillende maatregelen aangevraagd over 71 aanvragers. Hierbij zijn er door meerdere aanvragers dus meerdere maatregelen aangevraagd. In onderstaande tabel staan de aantallen, de totale vergoeding en het aantal vierkante meters of liter waterberging dat gerealiseerd is. Van het beschikbaar subsidiebudget is € 30.459,78 uitgenut. Uit ervaring blijkt dat subsidieregelingen een bepaalde aanlooptijd nodig hebben. Daarnaast zijn er in Roosendaal veel mensen met een lager inkomen. Uit onderzoek (Valkenburg et al, 2022) blijkt dat subsidie voor klimaatadaptieve maatregelen met name mensen met een hoger inkomen faciliteert.

Tabel 1: type maatregelen, aantal aanvragen en uitgegeven budget

Type maatregel	Aantal aanvragen	Totaal vergoeding	Aantal m2/liter waterberging
1. Water reservoir	44	€ 3.067,10	18153 L
2. Groen dak vanaf 40 mm	30	€ 20.904,34	771 m2
3. Tegel eruit, groen erin	11	€ 1.819,82	191 m2
4. Inheemse hoogstamboom	6	€ 650,00	
5. Groen dak tot 40 mm	7	€ 3.307,34	156 m2
6. Waterdoorlatende verharding	2	€ 199,73	11 m2
7. Afkoppelen	2	€ 511,45	
Totaal	102	€ 30.459,78	

Als we de aantallen in een cirkeldiagram zetten zien we dat 75% van de aanvragen, gedaan worden voor een waterreservoir en een groen dak vanaf 40 mm.

Aantal per type maatregel

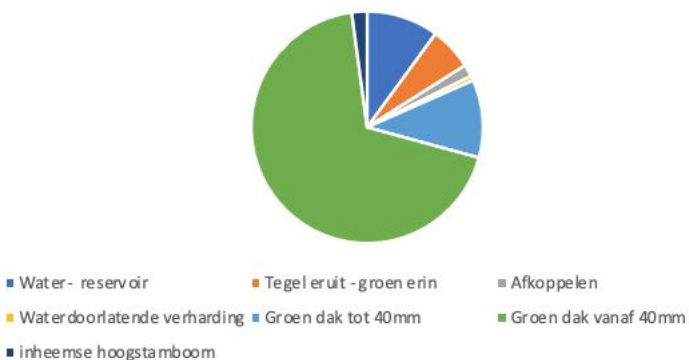

Figuur 7: aantal aangevraagde type maatregelen

Ook gaat absoluut de meeste subsidie naar vergoedingen voor een groen dak. Groene daken zijn meest favoriet omdat het een flinke investering betekent voor de aanvrager. Bij alle regelingen in West-Brabant zien wij dit beeld terug. Uit onderzoek van de Universiteit Groningen (Valkenburg et al, 2022), blijkt dat subsidie voor een groen dak zeker effectief is. Het helpt mensen om de stap te zetten naar de aanschaf. We zien ook dat de mensen die een groen dak bij de start van de regeling de subsidie snel weten te vinden. Subsidie voor onttegenen en vergroenen, echt afkoppelen en meer specifieke

maatregelen nemen toe naarmate de regeling langer loopt. Het vermoeden is dat de bekendheid van de regeling toeneemt gedurende de jaren en inwoners de regeling steeds beter weten te vinden.

Bedrag per type maatregel

Figuur 8: Uitgekeerde subsidiebedragen per maatregel.

3.3 Ervaringen regeling en regelingen uit de regio

Zoals gewoonlijk is na het vaststellen van een stimuleringsregeling, zien we dat de aanvragen niet gelijk worden ingediend op alle beschikbare maatregelen. Daarnaast is bekend dat implementatie en (naams)bekendheid vergaart of opgebouwd moet worden. Na een opstartprocedure zien we dat alle maatregelen worden benut (in meer of mindere mate, zoals tabel 1 en figuren 7 en 8 aangeven).

Verder blijkt dat de regeling in de gemeente Roosendaal goed wordt benut en tevens goed bekend is. Wel is het mogelijk om de regeling verder te promoten door activiteiten te combineren en onder één paraplu te laten landen. Hierdoor werken we aan herkenbaarheid.

In vergelijking met andere gemeenten in de regio zien we dat de verschillende regelingen op een goede manier zijn afgestemd, waardoor bewoners in West Brabant niet met verschillen te maken krijgen, wat tot vragen en of weerstand kan leiden. Overall heeft de gemeente Roosendaal een hoger beschikbaar budget voor de regeling, maar ook wel een groter aantal inwoners en bedrijven die er gebruik van kunnen maken. Er wordt geconcludeerd dat bedrijven en huurders nauwelijks gebruik van deze subsidie. Voorstel is om in de communicatiestrategie deze doelgroepen in 2023 en 2024 expliciet te betrekken, evenals de parkmanagers.

Afgelopen periode zijn materiaalkosten en loon prijs indexatie enorm gestegen. Regionaal is er daarvoor bij andere gemeenten voor gekozen om de percentages van vergoeding te verhogen naar 35% en 45%. Het voorstel is om dat tevens in Roosendaal te gaan toepassen. Daarmee bestaat de kans dat bij een vraag sneller het plafondbedrag wordt bereikt. Daarom is tevens het voorstel om ook deze bedragen te verhogen met 20%. Daar waar aanlegkosten in de toekomst worden meegenomen zal het maximale bedrag verder moeten stijgen met ca 30%.

Uit ervaring met andere regelingen blijkt ook dat voor de maatregel 'regenwatervoorziening' het aantal liters van 350 te hoog ligt voor mensen met een doorsnee tuin. Het voorstel is daarom om het aantal liters te verlagen naar 220 liter. Dit is een standaard maat voor veel regentonnen. Daarnaast is het advies om de regeling nog laagdrempeliger te maken voor mensen met een lager inkomen. Enerzijds door de bedragen te verhogen, anderzijds door ook de aanlegkosten van een regenwatervoorziening subsidiabel te maken.

4 Resultaten communicatie acties

4.1 Inleiding

Gemeente Roosendaal heeft haar groene aanpak gebundeld onder het programma Roosendaal Natuurstad. Om dit programma extra impuls te geven is een stimuleringsregeling opgesteld en is een communicatieplan specifiek gericht op activiteiten voor stimulering van de regeling opgesteld. Dit plan bestond uit onderdelen op het vlak van (social) media en uit activiteiten waarin bewoners en of bedrijven worden geënthousiasmeerd om gebruik te maken van de vastgestelde stimuleringsregeling. In dit onderdeel evalueren we de communicatie acties en de resultaten daarvan.

4.2 Website en social media

4.2.1 Websitebezoek

De website van de gemeente Roosendaal is ingedeeld in een startpagina, waar alle vormen van subsidie worden getoond. De eerste getallen zijn paginaweergaven, tweede zijn unieke paginaweergaven

Tabel 1: Aantal bezoeken en unieke bezoekers per pagina

Pagina	Aantal bezoeken	Aantal unieke bezoeken
Startpagina	4.255	2.990
Groen dak	1849	1502
Tegel eruit, groen erin	1028	875
Opvangen en vasthouden van regenwater	1144	976
Aanplanten van bomen	876	740
Afkoppelen-niet aankoppelen	683	590
Waterpasserende-waterdoorlatende verharding	377	340

4.2.2 Social media cijfers

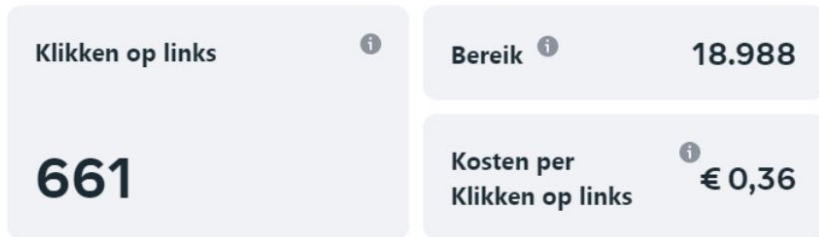
Er zijn meerdere social media berichten geplaatst om de regeling en de acties onder de aandacht te brengen. Omdat het over een positief onderwerp gaat, zijn er weinig negatieve reacties van inwoners. Ook heeft er een facebook campagne gedraaid om de groene daken informatie avond te promoten. Hierop zijn veel reactie gekomen. 661 mensen hebben op de link geklikt, wat een zeer hoog aantal is. Uiteindelijk zijn op de avond 100 bezoekers afgekomen.

Figuur 9: Bereik van een bericht van wethouder Koenraad.

Prestaties

€ 241,00 uitgegeven in een periode van 17 dagen.

Activiteit

Betrokkenheid bij bericht

Klikken op links

Reacties op bericht

Opmerkingen bij bericht

Figuur 10: Bereik en uitgaven social media

4.3 Communicatie acties

De volgende communicatie acties zijn uitgevoerd in 2022:

1. Informatie op de weekmarkt

Op maandag 23 mei zijn er 150 planten uitgedeeld op de markt in Roosendaal. Medewerkers van klimaatsupport en de opdrachtgever hebben samen planten uitgedeeld en informatie gegeven over de inhoud van de regeling. Het weekmarktpubliek bestond uit veel ouderen en veel mensen die wat minder geïnteresseerd waren. Planten uitdeelacties lopen veelal wel beter op groenevenementen en dit valt dan ook voor een eventueel vervolg aan te bevelen. Het positieve hieraan is dat wel dat er hierbij ook mensen bereikt die niet 1,2,3 aan de slag gaan met hun tuin. Toch helpt het ook bij deze doelgroep, om een boodschap hierover af te geven. Dit heeft te maken met een fenomeen wat we binnen de gedragspsychologie en marketing 'priming' noemen. Als je een boodschap vaak genoeg gehoord, dan komt hij vaker in je (onder)bewustzijn.

2. Informatie avond groene daken

Op maandag 20 juni werd er een inspiratiesessie over groene daken georganiseerd. Expert Sander Braat van Braat groenbeleving vertelde in theater de Kring alles over groene daken aan een 100 man koppig publiek. Er werd informatie gegeven over de subsidiemogelijkheden en er waren veel vragen uit de zaal.

3. Kleurplatenwedstrijd en wedstrijd 'vergroen je schoolplein'.

Ook is er een kleurplatenwedstrijd gehouden onder alle basisschoolleerlingen van groep 1 tot en met 3. Scholen ontvingen kleurplaten voor alle kinderen uit de groep en een voorleesboekje van Beer en Staartje. Kinderen konden hun kleurplaat inleveren om zo kans te maken op een Intertoys bon. Op de achterkant van de kleurplaat stond ook informatie over de subsidieregeling Roosendaal Natuurstad. Op deze manier worden ouders indirect in contact gebracht met de subsidieregeling. Er hebben uiteindelijk 97 kinderen meegedaan aan de kleurplatenwedstrijd. Daaraan gekoppeld was er ook een prijsvraag uitgeschreven voor basisscholen. Ze konden een prijs van 5.000,- winnen om (een start te maken met) het schoolplein vergroenen. Ze moesten daarvoor een filmpje indienen met hun plannen. Drie scholen in Roosendaal hebben hieraan meegedaan. Uiteindelijk heeft kindcentrum de Vlindertuin de prijs gewonnen. Binnen het beleid wordt momenteel gekeken of er mogelijkheden zijn om extra subsidie beschikbaar te stellen voor het vergroenen van schoolpleinen.

4. Perenbomen uitdelen en informatiestand festival Kaaiduurzaam

Op het gemeentelijk festival KaaiDuurzaam zijn er door de gemeente 250 gratis perenbomen uitgedeeld. Deze perenbomen werden door de organisatie ingezet als publiekstrekker. Dit bleek het ook te zijn. Er stond bij de opening gelijk een flinke rij om de bomen te bemachtigen. Na ongeveer 3 uur waren alle bomen op, en dit was pas halverwege het festival. Daarnaast was er continue aanloop bij de stand voor informatie over de

subsidie, aanleg van groene daken etctera. Het positieve aan deze actie is dat er een daadwerkelijke vergroening heeft plaatsgevonden: er zijn 250 nieuwe bomen geplant in de gemeente Roosendaal.

4.4 Conclusie

Individuele activiteiten hebben zeker nut in de totale bewustwording bij individuele mensen. Het bereik van dergelijke acties is bij openbare evenementen vrij groot, bij kleinere bijeenkomsten is het voordeel dat er informatie op maat gegeven kan worden. Het is lastig deze acties te herleiden tot direct nieuwe aanvragen, zeker bij aanwezigheid op evenementen. We weten wel uit andere onderzoeken dat bijvoorbeeld het 'weggeven' van gratis dingen leidt tot wederkerigheid. Mensen zijn bereid om je verhaal aan te horen omdat ze iets krijgen. Op deze manier kan je ook doelgroepen die niet zo snel aan de slag gaan met klimaatadaptatie op een positieve manier benaderen. Omdat de activiteiten en de communicatiecampagne in 2022 niet volledig geïntegreerd waren, wordt voor 2023 een koppeling met het strategisch communicatieplan aangeraden wat momenteel opgesteld wordt. Zo wordt de impact van de acties vergroot, plus dat als we dit slim inrichten er meer herleid kan worden naar het daadwerkelijk ondernemen van actie. Momenteel wordt het strategisch communicatieplan Roosendaal Natuurstad opgesteld en daarop volgend zal het plan voor klimaatadaptatie specifiek worden gemaakt. Bedrijven en huurders maken nauwelijks gebruik van de stimuleringsregeling. Voorstel is om in de communicatiestrategie deze doelgroepen in 2023 en 2024 expliciet te betrekken, evenals de parkmanagers.

5 Conclusie en aanbevelingen

5.1.1 Conclusies

Uit de evaluatie komen de volgende punten naar voren ter verbetering van de subsidieregeling. De wijzigingen van de regeling staan in bijlage 2.

A. Aanvraagproces

De meeste respondenten hebben weinig moeite met het aanvraagformulier, maar geven met name aan het proces, wat er nodig is aan bewijsmateriaal, ingewikkeld te vinden. Het advies is om dit middels bijvoorbeeld een info-animatie duidelijk te maken aan de aanvragers, aangevuld met een instructie in tekst.

Een verbeterpunt is de reactietijd en totale tijdsduur van het proces. Dit is herkenbaar en herleidbaar door technische of personele problemen die een kleine twee maanden hebben geleid tot een langere doorlooptijd. Overigens is opvallend dat hierbij nooit de uiterste termijn van verwerking (zonder verlenging) is overschreden

Inhoudelijk gezien voegen we de maatregel 'geveltuinen' expliciet toe aan de subsidieregeling. Hier is regelmatig vraag naar en een goede laagdrempelige manier om zichtbaar te vergroenen.

B. Inhoudelijke/vergoeding wijzigingen

Afgelopen periode zijn materiaalkosten en loon prijs indexatie enorm gestegen. Regionaal is er daarvoor bij andere gemeenten voor gekozen om de percentages van vergoeding te verhogen naar 35% en 45%. Het voorstel is om dat tevens in Roosendaal te gaan toepassen. Daarmee bestaat de kans dat bij een vraag sneller het plafondbedrag bereikt wordt. Daarom is tevens het voorstel om ook deze bedragen te verhogen met 20%. Daar waar aanlegkosten in de toekomst worden meegenomen zal het maximale bedrag verder moeten stijgen met ca 30%.

Uit ervaring met andere regelingen blijkt ook dat voor de maatregel 'regenwatervoorziening' het aantal liters van 350 te hoog ligt voor mensen met een doorsnee tuin. Het voorstel is daarom om het aantal liters te verlagen naar 220 liter. Dit is een standaard maat voor veel regentonnen.

Daarnaast is het advies om de regeling nog laagdrempeliger te maken voor mensen met een lager inkomen. Enerzijds door de bedragen te verhogen, anderzijds door ook de aanlegkosten van een regenwatervoorziening subsidiabel te maken.

C. Communicatie

Omdat de activiteiten en de communicatiecampagne in 2022 niet volledig geïntegreerd waren, wordt voor 2023 een koppeling met het strategisch communicatieplan aangeraden wat momenteel opgesteld wordt. Zo wordt de impact vergroot van de acties, plus dat als we dit slim inrichten er meer herleid kan worden naar het daadwerkelijk ondernemen van actie. Momenteel wordt het strategisch communicatieplan Roosendaal Natuurstad opgesteld en daarop volgend zal het plan voor klimaatadaptatie specifiek worden gemaakt.

Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Roosendaal;

gelet op de Algemene subsidieverordening Roosendaal;

BESLUITEN

vast te stellen de: **Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026**

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a) Algemene subsidieverordening: de Algemene subsidieverordening Roosendaal, zoals vastgesteld door de raad;
- b) groene daken: beplante daken met een waterbergend vermogen, een substraatlaag en met een gevarieerde samenstelling van sedumbepplanting, grassen en kruiden, dan wel vaste planten;
- c) regenwatervoorzieningen, waterpasserende verharding, waterdoorlatende verharding, afkoppelen van bestaande verharding op hemelwaterriolering en infiltratieobjecten: dit zijn alle voorzieningen die regenwater vasthouden, dan wel laten infiltreren in de bodem;
- d) onttegenen en vergroenen van tuinen: het verwijderen van verharding en deze vervangen door een robuuste vergroening, zoals gras, planten, struiken en bomen.
- e) geveltuinen: een strook planten langs de gevel van een woning. De planten groeien zelfstandig of met behulp van steunpunten langs de gevel.

Artikel 2 Doelstelling

Het doel van deze stimuleringsregeling is het stimuleren van maatregelen die:

- a) bijdragen aan de bewustwording over de effecten van klimaatverandering door maatregelen in eigen tuin te stimuleren;
- b) de afvoer van regenwater op de riolering verminderen en hierdoor de locaties van waterhinder en wateroverlast beperken;
- c) bijdragen aan herstel van het natuurlijk watersysteem door het vasthouden van regenwater en hiermee verdroging van de bodem tegengaan;
- d) de leefomgeving voor planten en dieren bevorderen en een bijdrage leveren aan het herstel van biodiversiteit;
- e) door het groene karakter een positieve bijdrage leveren aan verkoeling van de buitenruimte.

Artikel 3 Maatregelen die voor subsidie in aanmerking komen

Op grond van deze regeling kunnen burgemeester en wethouders een subsidie verstrekken voor:

- a) de aanleg van groene daken;
- b) het installeren van regenwatervoorzieningen;
- c) het aanbrengen van waterpasserende en waterdoorlatende verharding;
- d) het afkoppelen van bestaande verharding op hemelwaterriolering en de aanleg infiltratieobjecten;
- e) het onttegenen en vergroenen van tuinen;
- f) het aanplanten van bomen;
- g) de aanleg van een geveltuin.

Artikel 4 Doelgroep

1. Subsidie op grond van deze regeling wordt uitsluitend verstrekt aan
 - a) natuurlijke personen
 - b) rechtspersonendie voor eigen gebruik eigenaar of huurder zijn van een bestaande opstal binnen de gemeente Roosendaal.
2. Bij de aanvraag voor een subsidie voor de aanleg van groene daken, of andere maatregelen die direct invloed hebben op de opstal, overleggen huurders en andere gebruikers de schriftelijke toestemming van de verhuurder.
3. In het geval sprake is van een groep van personen als bedoeld in het eerste lid, kan één aanvraag worden ingediend waarbij de indiener een volmacht van de andere eigenaren heeft en overlegt.
4. Nieuwbouw en volledige renovatie, als deze wordt uitgevoerd door een projectontwikkelaar of woningbouwcorporatie, is uitgesloten van deze stimuleringsregeling.

Artikel 5 Weigeringsgronden

Onverminderd het bepaalde in artikel 8 van de Algemene subsidieverordening wordt de subsidie in ieder geval geweigerd als:

- a) de gelden niet of niet volledig besteed zullen worden voor het doel waarvoor de subsidie beschikbaar wordt gesteld;
- b) voor dezelfde maatregel al een subsidie is of wordt verstrekt op grond van deze regeling;
- c) meer dan twee maal per jaar een aanvraag wordt gedaan voor subsidie op grond van deze regeling;
- d) voor dezelfde maatregel een lening op grond van de Stimuleringsregeling verbeteren wooncomfort eigen woning is of wordt verstrekt;
- e) de maatregel al is uitgevoerd vóór de aanvraag voor subsidie;
- f) de subsidieverstrekking niet past binnen het door de gemeenteraad of het college vastgestelde beleid.

Artikel 6 Procedurebepalingen

1. De subsidie wordt aangevraagd volgens de procedure als omschreven op de website van de gemeente Roosendaal.
2. In afwijking van artikel 5 van de Algemene subsidieverordening worden bij de aanvraag de volgende gegevens verstrekt:
 - a) volledig ingevuld digitaal aanvraagformulier;
 - b) offerte of raming voor de betreffende materialen en/of uitvoering van de werkzaamheden;
 - c) foto's van de situatie voor het treffen van de maatregelen;
 - d) een eventuele volmacht van de indiener wanneer een groep personen een aanvraag indient.
3. In afwijking van artikel 7.1 van de Algemene subsidieverordening bedraagt de beslistermijn voor verlening 6 weken. Het college kan deze termijn verlengen met ten hoogste 3 weken. Burgemeester en wethouders delen het besluit binnen de beslistermijn als hiervoor aangehaald mee aan de aanvrager.
4. De werkzaamheden worden niet eerder uitgevoerd dan na het verlenen van de subsidie.
5. De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen 8 weken na het verlenen van de subsidie.
6. De subsidie wordt ambtshalve vastgesteld. In afwijking van artikel 14.1.b van de Algemene Subsidieverordening dient de aanvrager binnen 10 weken na het verlenen van de subsidie een bewijs van uitvoering in. Dit bewijs van uitvoering bestaat uit de facturen van de kosten van de uitgevoerde maatregelen en een foto van de situatie na uitvoering van de maatregelen.
7. In afwijking van de artikelen 14 en 15 van de Algemene subsidieverordening bevat de aanvraag tot vaststelling de facturen van de kosten van de uitgevoerde maatregelen en een foto van de situatie na uitvoering van de maatregelen.

Artikel 7 Kosten die voor subsidie in aanmerking komen

1. Als subsidiabele kosten komen in aanmerking de kosten voor het nemen van maatregelen, zoals vermeld in artikel 3 en bijlage 1 en 2.
2. Kosten voor andere maatregelen dan vermeld in het eerste lid zijn niet subsidiabel, zoals:
 - a) constructieve voorzieningen, zoals nieuwbouw of aanpassingen van dakconstructies en overkappingen;
 - b) vervanging van bestaande beplanting en groen;
 - c) kosten die verband houden met de eigen inzet of de inzet van eigen personeel van de aanvrager, waaronder gedeelde inkomsten;
 - d) kosten voor het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag;
 - e) onderdelen die niet aansluiten op de gestelde doelstellingen overeenkomstig artikel 2 of die niet genoemd worden bij de te subsidiëren maatregelen in artikel 3.
3. Aanvragen waarbij doelbewust een maatregel(pakket) is opgesplitst om onder de genoemde drempelwaarde te blijven worden afgewezen.

Artikel 8 Stapelen van subsidies

1. De aanvrager mag de subsidie 'Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026' op grond van deze regeling combineren met andere subsidies van het rijk, de provincie of het waterschap ('stapelen') mits:
 - a) de subsidie van het college niet meer bedraagt dan de subsidie die de aanvrager van het rijk, de provincie of het waterschap ontvangt;
 - b) de totaal gestapelde subsidies niet meer bedragen dan 100% van de totale kosten van de voorgenomen maatregelen en bijbehorende werkzaamheden.
2. De aanvrager stelt het college ervan in kennis als het rijk, de provincie of het waterschap een subsidie of korting verstrekt voor dezelfde maatregel.
3. Bij constatering van het ten onrechte hebben ontvangen van de verleende subsidie besluit het college tot lagere vaststelling of intrekking van de subsidieverlening, waarna het college het verstrekte subsidiebedrag geheel of gedeeltelijk terugvordert.

Artikel 9 Verdeling van het subsidieplafond

1. Het college behandelt aanvragen voor een subsidie op volgorde van binnenkomst van complete aanvragen tot het subsidieplafond is bereikt.
Jaarlijks is het subsidieplafond €47.500. Eventuele aanvragen na het bereiken van dit plafond worden niet meegenomen in het volgende jaar.
2. Als de aanvrager krachtens artikel 4:5 van de Algemene wet bestuursrecht de gelegenheid heeft gehad de aanvraag aan te vullen, geldt als datum van ontvangst van de aanvraag de datum waarop de aanvulling op de aanvraag is ontvangen.
3. Indien het vastgestelde subsidieplafond dreigt te worden overschreden of wordt overschreden als gevolg van het aantal aanvragen dat op dezelfde dag wordt ontvangen, worden de aanvragen die op die dag ontvangen zijn, door middel van loting gerangschikt.

Artikel 10 Verplichtingen

1. Voor hetgeen niet in deze stimuleringsregeling nader is geregeld geldt dat de Algemene subsidieverordening gemeente Roosendaal van toepassing is.
2. De subsidieaanvrager is verplicht, ten behoeve van controle op de naleving van het bij of krachtens deze regeling bepaalde, toegang te verlenen tot de onroerende zaak waarvoor de subsidie is verleend.
3. De subsidieontvanger is gehouden de maatregelen uit te voeren, zoals deze zijn opgenomen in de beschikking tot subsidieverlening.

Artikel 11 Hardheidsclausule

Burgemeester en wethouders kunnen van deze stimuleringsregeling afwijken als daaraan vasthouden voor een subsidieaanvrager of -ontvanger gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zouden zijn tot de daarmee te dienen belangen.

Artikel 12 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op de derde dag na bekendmaking in het Gemeentebblad en werkt terug tot en met 1 januari 2023 en geldt tot en met 31 december 2026.

Artikel 13 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: “Stimuleringsregeling Klimaatbestendig Roosendaal Natuurstad 2023-2026”.

Aldus besloten door burgemeester en wethouders van Roosendaal op [**datum**].

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlage 1: Subsidiabele maatregelen huiseigenaren en huurders	Subsidiabel:	Niet-Subsidiabel:	Vergoeding in % van de subsidiabele kosten:	Met een maximum bedrag van:
Groen dak <ul style="list-style-type: none"> • substraatlaag tot 40 mm • Met een minimum van 25 liter per m² • Met een minimum van 8 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Groen dak pakket, inclusief beplanting • Aanlegkosten. • Bouwkundige onderzoekskosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg of vervanging van dakbedekking. • Aanpassingen aan de bouwkundige staat van dak of gebouw. 	35%	€ 1.800,-
Groen dak <ul style="list-style-type: none"> • substraatlaag groter dan of gelijk aan dan 40 mm • Met minimaal 8 inheemse plantensoorten • Met een minimum van 25 liter per m² • Met een minimum van 8 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Groen dak pakket, inclusief beplanting • Aanlegkosten. • Bouwkundige onderzoekskosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg of vervanging van dakbedekking. • Aanpassingen aan de bouwkundige staat van dak of gebouw. 	45%	€ 3.000,-
Waterreservoir <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimale opvang van 150 liter in totaal- 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanlegkosten. • Bijvoorbeeld <ul style="list-style-type: none"> ○ Regenton inclusief aansluitstuk, kraan en verhoging ○ Waterschutting inclusief aansluitstuk en kraan ○ wadi 	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten op de hemelwaterafvoer, • bezorgkosten. 	35%	€ 325,-
Waterpasserende of waterdoorlatende verharding.(open verharding waardoor het water de bodem in kan lopen.) <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimum van 20 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Verhardingsmateriaal, • Aanlegkosten. • Afvoer van originele stenen/tegels. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassingen aan riool en hemelwater, elektra, kabels en leidingen 	35%	€ 1.200,-
Afkoppelen of niet aan koppelen regenwater vanaf daken	<ul style="list-style-type: none"> • Afkoppelen regenpijp op infiltratievoorziening of hemelwaterriool • Aanleg infiltratievoorziening • Kosten infiltratievoorziening • Aanleg en materiaal van HWA stelsel op eigen terrein • Aansluiten van HWA- stelsel op gemeentelijke HWA-stelsel 	<ul style="list-style-type: none"> • HWA-stelsel aansluiten op gemengd stelsel in openbare ruimte 	35%	€ 1.800,-
Aanleg van een geveltuin	<ul style="list-style-type: none"> • Aanlegkosten • Steunpunten • Beplanting • Teelaarde 	<ul style="list-style-type: none"> • Verticale tuinaanleg 	35%	€ 500,-
Het aanplanten van een boom <ul style="list-style-type: none"> • Met een maximale aanvraag van 2 bomen • Maximale bedrag is per boom • Aan te planten boom is een hoogstam inheemse soort 	<ul style="list-style-type: none"> • Op eigen terrein • Bezorgkosten • Eventuele meststoffen ed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bomen in een pot • Bomen in de openbare ruimte • Verplaatsen kabels en leidingen 	Vast bedrag per boom	€ 50,-
Tegel eruit, groen erin <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimum van 5 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Beplanting, • Teelaarde • Aanlegkosten 	<ul style="list-style-type: none"> • Verplaatsen kabels en leidingen 	35%	€ 600,-

Bijlage 2: Subsidiabele maatregelen VVE's en bedrijven met eigen grond en opstal	Subsidiabel:	Niet-Subsidiabel:	Vergoeding in % van de subsidiabele kosten:	Met een maximum bedrag van:
Groen dak <ul style="list-style-type: none"> • substraatlaag tot 40 mm • Met een minimum van 25 liter per m² • Met een minimum van 8 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Groen dak pakket, inclusief beplanting • Aanlegkosten. • Bouwkundige onderzoekskosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg of vervanging van dakbedekking. • Aanpassingen aan de bouwkundige staat van dak of gebouw. 	35%	€ 4.200,-
Groen dak <ul style="list-style-type: none"> • substraatlaag groter dan of gelijk aan dan 40 mm • Met minimaal 8 inheemse plantensoorten • Met een minimum van 25 liter per m² • Met een minimum van 8 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Groen dak pakket, inclusief beplanting • Aanlegkosten. • Bouwkundige onderzoekskosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg of vervanging van dakbedekking. • Aanpassingen aan de bouwkundige staat van dak of gebouw. 	45%	€ 6.000,-
Waterreservoir <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimale opvang van 300 liter in totaal 	<ul style="list-style-type: none"> • Bijvoorbeeld <ul style="list-style-type: none"> ○ Regenton inclusief aansluitstuk, kraan en verhoging ○ Waterschutting inclusief aansluitstuk en kraan ○ wadi 	<ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten op de hemelwaterafvoer, • bezorgkosten. 	35%	€ 650,-
Waterpasserende of waterdoorlatende verharding (open verharding waardoor het water de bodem in kan lopen.) <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimum van 20 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Verhardingsmateriaal, • kosten van de aannemer • Afvoer van originele stenen/tegels. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassingen aan riool en hemelwater, elektra, kabels en leidingen 	35%	€ 2.400,-
Aanleg van een geveltuin	<ul style="list-style-type: none"> • Aanlegkosten • Steunpunten • Beplanting • Teelaarde 	<ul style="list-style-type: none"> • Verticale tuinaanleg 	35%	€ 1000,-
Afkoppelen of niet aan koppelen regenwater vanaf daken	<ul style="list-style-type: none"> • Afkoppelen regenpijp op infiltratievoorziening of hemelwaterriool • Aanleg infiltratievoorziening • Kosten infiltratievoorziening • Aanleg en materiaal van HWA stelsel op eigen terrein • Aansluiten van HWA- stelsel op gemeentelijke HWA-stelsel 	<ul style="list-style-type: none"> • HWA-stelsel aansluiten op gemengd in openbare ruimte 	35%	€ 4.200,-
Het aanplanten van een boom <ul style="list-style-type: none"> • Met een maximale aanvraag van 5 bomen • Maximale bedrag is per boom • Aan te planten boom is een hoogstam inheemse soort 	<ul style="list-style-type: none"> • Op je eigen terrein • Bezorgkosten • Eventuele meststoffen ed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bomen in een pot • Bomen in de openbare ruimte • Verplaatsen kabels en leidingen 	Vast bedrag per boom	€ 50,-
Tegel eruit, groen erin <ul style="list-style-type: none"> • Met een minimum van 10 m² 	<ul style="list-style-type: none"> • Beplanting, • potgrond, • hovenierskosten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Verplaatsen kabels en leidingen 	35%	€ 1.200,-

